

Komparace krajně pravicových subjektů v Evropě - Britská národní strana a Le Penova Národní fronta

Autor: Ladislav Kudláček
Email: 42062@mail.muni.cz

This article compares two extreme right parties British National Party (BNP) in the United Kingdom and Front National (FN) in France. The comparison is based on Cas Mudde's definition of extreme right wing parties which focuses mainly on nationalism, nativism and other characteristic such as internal homogeneity, xenophobic, anti-Semitism, ethnocentrism and following order. This definition is compared with manifestos, political programmes and policies of BNP and FN. The article also compare both parties with each other and find the similarities between their policies as well as with mentioned Mudde's definition and its characteristic. The juxtaposition is based on political themes and attitudes of both parties such as immigration, minorities, foreign affairs, European integration, security, welfare state, economics and education. The overview of both parties makes completely the outline of election result in their history which also wants to find very basic possible reasons for elector success and disappointments of FN and BNP in European and national election.

Následující text se bude věnovat především Britské národní straně (BNP) a francouzské Front National (Národní fronta, FN). Důvodem této volby je teritoriální blízkost obou zemí a dlouhá i když rozdílná demokratická tradice vládnutí v obou zemích. Obě strany mají za sebou poměrně dlouhou dobu existence, když BNP svůj vznik datuje do začátku osmdesátých let a FN na počátek sedmdesátých let. Důležitým faktorem volby bylo rovněž porovnání programů a úspěchů dvou stran v zemích, které mají za sebou dekolonizaci, úpadek velmocenského postavení a zejména pak vysokou míru imigrace a podílu cizinců na celkové populaci zejména ve městech. Tento fakt je důvodem, proč se práce zaměřuje jak na program tak i volební výsledky stran. Další důvod je mezinárodní zapojení obou stran v EURONAT.

V rámci této analýzy budou hlavní informační základnou primární zdroje od BNP a FN – tzn. volební programy, manifesty a webové stránky, kde se obě strany a jejich představitelé vyjadřují nebo vytyčují cíle v oblastech politik jako je přistěhovalectví, národnostní menšiny, ekonomika a také současný politický systém. Bude srovnáván jejich přístup k daným problematikám a také důraz, který dává strana na danou problematiku. Zejména se bude jednat o manifest BNP z roku 2007 či

2005 a volební program FN z roku 2002 a 2007. Důvodem je analýza současných oficiálních postojů stran. Zároveň se práce zaměří i na veřejné projevy představitelů stran, především jejich leaderů. Uvádění těchto názorů má za cíl podpořit snahu o zařazení stran dle Muddeho charakteristiky extrémní pravice v případech, kdy strana z legislativních či jiných důvodů své radikální a jasně vymezující postoje nechce jednoznačně projevovat v oficiálních dokumentech. Tyto výroky se budou týkat období devadesátých let a let v novém tisíciletí až do současnosti. Důvodem je podpoření konzistentnosti výroků a postojů leaderů strany.

Tato práce se soustředí na analýzu a komparaci postoje těchto dvou stran k lidským právům zejména pak v kontextu jejich přístupu k národnostním menšinám a přistěhovalectví. Tento text má za cíl provést analýzu radikálně pravicového přístupu programů a politik obou stran a jejich vymezení jako extrémně-pravicových subjektů. Jde o to zjistit, nakolik dané politiky jsou zaměřeny systémově či antisystémově vůči současným politickým režimům ve Francii a Velké Británii. V práci jsou chápány termíny krajní pravice, extrémní pravice, radikální pravice jako synonyma a jsou v práci dle kontextu volně zaměňovány.

Definice extrémní pravice

Cas Mudde definuje minimální a maximální definici extrémní pravice. Minimální definice uvádí hlavní kritérium nacionalismus a tzv. nativismus (Mudde 2003: 16-20 a Mudde 2007: 15-23).

Za základ srovnání a analýzy Národní fronty a Britské národní strany budou použity Muddeho rysy extrémní pravice. Muddeho charakteristika extrémní pravice má širší základ a zahrnuje široké spektrum kritérií, které umožňují porovnat jednotlivou pozici daných stran a jejich politik mezi sebou a umožňují porovnat i jejich míru antisystémovosti. Definice ideologického základu extrémní pravice dle Muddeho zahrnuje následující znaky: nacionalismus a v jeho rámci důraz na vnitřní homogenitu, vnější exklusivitu, státní a etnický nacionalismus. Xenofobie je další samostatný znak. Dále se jedná o znak exklusivity s důrazem na otázky antisemitismu a etnopluralismu. Důraz je kladen na silný stát s vysokým významem práva a pořádku a militarismu. Neméně významné jsou také znaky v podobě sociálního šovinismu, významu tradiční etiky a morálky a v neposlední řadě snaha o revizionismus (Mudde 2007: 15-23).

Definice krajní pravice lze najít i u jiných autorů. Například český politolog Mareš (2003: 21-25) charakterizuje pravicový extremismus jako antiindividualistické obranné hnutí popírající axiom fundamentální lidské rovnosti, je zaměřený proti liberálním a demokratickým silám a produktu jejich vývoje. Cílem extrémní pravice je „nastolení politického řádu, institucionalizujícího fundamentální nerovnost lidí zakládající se na původu, výkonu, národnosti, etnické nebo rasové příslušnosti“ (Mareš 2003: 22). Extrémní pravice rovněž akceptuje politické násilí. Krajní pravice bývá považována za synonymum pojmu ultrapravice, který se zejména v německé politologii používá jako zastřešující

pojmem pro radikální i extremistickou pravici, kde radikalismus slouží jako „mezistupeň“ mezi extremismem a demokracií (Mareš 2003: 33, převzato Laryš 2008: 257). Tato práce pracuje s Muddeho definicí, která byla vytvořena a samotným autorem aplikována na země Evropy.

Nacionalismus BNP a NP

Nacionalismus a národ je ústředním bodem programu v obou stranách. Uplatňování národního přístupu v různých politikách charakterizuje BNP i FN. Týká se to například významně oblastí ekonomiky, zahraniční politiky, Evropské unie, bezpečnosti, sociální oblasti, národnostních menšin a migrace či kriminality. Práce se soustředí na jednotlivé body jednotlivých politik BNP a FN v jejich programech a manifestech. Zároveň se práce bude snažit reflektovat i další postoje a proklamace jednotlivých významných představitelů obou stran vůči politickému systému a politikám svých zemí a svých stran.

Imigrace a imigrační politika, národnostní menšiny

Ideologie Front Nationale (podobně je tomu i u BNP) je založena na vymezení se vůči určitým konzistentním skupinám. Tento pohled, který je etnocentrický, se vymezuje proti skupinám, které patří k lidem, kteří jsou určitým způsobem odlišní z důvodů např. etnického původu, náboženství nebo kultury. FN argumentuje, že lidé nejsou stejní a neměli by být považováni za rovnocenné. Za významné rozdíly mezi lidmi je dle FN nutné považovat kulturní zázemí nebo etnicitu. Přijetí anti-rasistických zákonů ve Francii proti veřejným rasistickým proklamacím založených na biologickém (rasovém) nebo genetickém kritériu odlišnosti zbavilo krajní pravici ideologického korpusu. Přesto je důležitou stránkou ideologie FN odmítání imigrace a integrace (Ivaldi, Swyngedouw, 2005: 4).

Ideologická konstrukce FN hovoří o imigrantech jako o homogenním a obávaném sociálním aktéru je součástí její propagandy zejména vůči lidem ze severní Afriky. Příkladem může být výrok předsedy Le Pena o nepřijatelných imigrantech, „kteří přivedli francouzské sociální zabezpečení k bankrotu, kteří kolonizují naše města a vesnice, a kteří přeplnili naše věznice, znásilňují a zabíjejí“ (Le Monde, 23-24 June 1996, převzato Ivaldi, Swyngedouw, 2005: 14). Výrazem požadavku na vnitřní homogenitu je výrok leadera FN, že „imigrace způsobuje všechny podmínky pro sociální desintegraci“ (RMC-Info, 25 April 2002, převzato Ivaldi, Swyngedouw, 2005: 14). Hlavním argumentem Národní fronty je dle nich fakt, že kultura a náboženství přistěhovalců jsou neslučitelné s evropskou kulturou, jejíž součástí je francouzská tradice. Konkrétně islám je dle FN hlavní hrozbou pro francouzskou civilizaci a vyznačuje se nejen jako soubor víry, ale také jako náboženská a politická teokracie“ (Le Programme FN 2002).

Jak už bylo naznačeno podobný přístup k menšinám a přistěhovalcům má i BNP, který je však více radikální a rasistický. Na stránkách BNP strana proklamuje tvrzení, že „být opravdovým Britem

znamená mít britský genotyp a také plně adoptovat britskou kulturu. Černoši a asiáté narození v Británii nejsou geneticky Britové“ (BNP News Team 2008). Rovněž z jejich manifestu a tvrzení jednotlivých představitelů lze vyvodit závěr, že jejich snahou je omezit migraci a odmítnout integraci cizinců. „Etnické menšiny musí být menšinami, nesmíme dovolit aby jich bylo více než 2-3 % populace v jakékoliv oblasti Británie. V některých místech jejich počet je už příliš vysoký a některé části našich měst začínají vypadat jako cizina. Chceme tradiční Británii“ (BNP News Team 2008). Tento druh výroků často doprovázené rasistickými projevy o rozdílnosti ras jsou typické pro BNP a v oblasti přistěhovalectví i pro FN. Národní fronta nevystupuje striktně jako rasistická strana ve srovnání s BNP. BNP a její představitelé jsou obviňováni veřejně z rasismu. BNP a její představitelé jsou proti míšení ras a etnik. Na rozdíl od FN nepřipouštějí možnost získání občanství jinými etnickými příslušníky. Vztah k cizincům, menšinám a imigrantům je určitý znak důrazu obou stran na vnitřní homogenitu jak státu tak národa, což je jeden ze znaků, které v rámci své definice uvádí Mudde.

Není tedy náhodou, že jak BNP tak FN odmítají integraci zejména neevropských cizinců a požaduje jejich návrat do jejich původní vlasti. V kontextu post-industriální společnosti potýkající se s růstem nezaměstnanosti, problémů s bydlením a kriminalitou či krizí sociálního státu blahobytu, se stává pro obě strany imigrace nejen kulturním, ale také ekonomickým argumentem v politickém boji (Ivaldi, Swyngedouw, 2005: 14, upraveno).

Postoje obou stran (jak BNP tak FN) vykazují prvky krajní pravice dle Mudde, jak jsou vyjmenovány výše. Je zde důraz na státní a etnický nacionalismus. Zejména se jedná o definici, co je národ, rasa a kdo je jejich příslušníkem. Dále snaha o vyloučení a omezení přistěhovalectví a počet lidí z odlišným původem než-li britským nebo francouzským. Původ není dán narozením, ale rasovou či etnickou příslušností, jak propaguje BNP. To jsou znaky, které Mudde přisuzuje extrémní pravici v jeho definici.

Zahraněční politika, Evropa a evropská integrace

BNP vystupuje i na britské poměry velmi euroskeptiky a výrazně oponuje projektu sjednocené Evropy. Je odpůrcem jednotné měny a za nejvíce radikální projev euroskeptismu lze považovat požadavek na vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Věřící více v mezivládní formu spolupráce s evropskými národy (BNP 2007 Manifesto). BNP tak vystupuje vůči evropskému projektu výrazně antisystémově. BNP na rozdíl od FN nezískala žádné zastoupení ve volbách do Evropského parlamentu (EP). FN zaznamenala v několika volbách zisky v podobě zastoupení v EP. To však nemusí naznačovat výrazně pozitivnější vztah k projektu budování společné Evropy. FN byla ve Francii jedním z hlavních oponentů Evropské ústavy. Strana vyjadřuje názor, že Francie by neměla být členem žádné organizace, která bere právo na vlastní národní rozhodování (Front National). Národní fronta nebyla v Evropském parlamentu až do roku 2007 členem žádného stranického seskupení. V tomto roce spolu až s dalšími euro-skeptickými a nacionalistickými stranami vytvořila alianci Identity, Tradition, Sovereignty.

Vztah obou stran vůči EU je založen na národnostním principu a nacionalismu. Je upřednostňována samostatnost a odpor k solidaritě zejména s chudšími členy EU a zejména pak s novými členy, na které Británie a Francie doplácí či ji ohrožuje levná pracovní síla z těchto zemí.

BNP vyjadřuje své nacionalistické postoje i v obranné politice, kdy vystupuje proti společenství se

Spojenými státy. Dále vystupuje vůči politice v Iráku. Rovněž klade důraz na národní aspekt v obranné politice, kdy touží po suverenitě a samostatné, nezávislé obraně a nukleární síle s důrazem na vlastní národní zájmy Británie (BNP 2007 Manifesto). Tradice FN je v tomto podobná a je zde rovněž důraz na národní dimenzi obranné politiky oproti politice kolektivní. Lze ale také vyslovit názor, že tento postoj navazuje do určité míry i na tradici, kterou vytvořili Gaulisté svou snahou o nezávislou obrannou politiku. Postoj FN není natolik vyhraněný a odlišný od tradiční francouzské politiky s jejím skeptickým postojem vůči politice Spojených států. Snaha FN je však radikálnější vůči NATO než je současný postoj vlády i levicové opozice. Naopak Británie a její vlády po druhé světové válce se tradičně vyznačují proamerickým a proatlantickým postojem.

Postoje v rámci zahraniční politiky kladou dle manifestů a programů obou stran důraz na nacionalizaci zahraniční politiky. Odmítnutí evropské integrace a důraz na silný mezivládní přístup a suverenitu států je rovněž znakem nacionalizace přístupu obou aktérů k zahraniční politice. BNP se odkazuje na tradiční konzervativní tradice a suverenitu národů (BNP 2007 Manifesto), což by nebyl příznak extremismu. BNP však v rámci odmítání integrace zdůrazňuje negativní vliv cizinců a pracovních imigrantů z východní Evropy (BNP 2007 Manifesto). To v kontextu jejich ostatních postojů vůči etnickým a národnostním menšinám značí opět zaujmutí xenofobiích pozic s důrazem na vnitřní homogenitu státu.

Podobný postoj a vyvolávání strachu z cizinců, přistěhovalců je i v programu Národní fronty. Odmítání globalizace a strach z levné pracovní síly je ve Francii ale silný i mezi levicovými stranami (socialisté i komunisté). Rovněž nacionalizace zahraniční a bezpečnostní politiky jde více ve šlépějích tradic konzervativní politiky gaullistů. Přesto i zde je program zaměřen na nacionalizaci zahraniční politiky, zachování vnitřní homogenity a xenofobii a řadí tak FN dle Muddeho definice k extrémní pravici.

Právo, pořádek a bezpečnost

Právo, pořádek a veřejná bezpečnost občanů je jak Britskou národní stranou, tak i francouzskou Národní frontou považováno za jeden z ústředních bodů politické profilace.

Hlavním bodem programu BNP v oblasti kriminality a práva je příslib a požadavek na „vystěhování tisíců zločinců z ciziny za hranice, kde si odpykají svůj trest“ (BNP Manifesto 2007). Tento požadavek, který je uveden na prvním místě ukazuje, kde vidí BNP hlavní problém a původ kriminality. Další požadavek je zpřísnění podmínek ve věznicích a rovněž přísnější postihy pro recidivisty. Důležitým bodem je i znovuoobnovení trestu smrti (BNP Manifesto 2007). Požadavky a program BNP lze považovat za přímočarý a strana se snaží prezentovat jednoduchá řešení na zjednodušené zdroje zločinu. Původ problémů odkazuje na přistěhovalce a cizince, kteří jsou hlavními původci kriminality v Británii. Řešením je pro stranu větší přísnost.

Front National se v některých bodech s BNP shoduje. Jedná se o požadavek přísnějších trestů a znovuzavedení trestu smrti. Naproti tomu ale strana požaduje zvýšení kvality věznic a důstojných podmínek pro vězně, což je opak přístupu BNP. V této politice vidí i sociální hledisko vytvoření

nových pracovních míst. Naproti tomu strana požaduje přísnější přístup k mladistvým. Jedná se o snížení věkové hranice jejich kategorií pro trestní odpovědnost dětí a mladistvých na 10, 13 a 15 let (Le Programme FN 2007). Stejně jako BNP požaduje zvýšení pravomocí soudů a policie. Rovněž je zde shodný požadavek vyhoštění cizinců, kteří spáchali zločin, do země jejich původu. Původci zločinnosti nejsou však FN považováni hlavně cizinci, ale i zmiňovaní mladiství. Přesto strana požaduje radikální řešení zaměřená vůči přistěhovalcům v oblasti potírání trestných činů a soustředění se na nelegální migraci.

Do oblasti bezpečnosti lze zařadit i odmítnutí volného cestování a důraz na přísnější kontrolu hranic. FN požaduje zrušení Schengenského prostoru (Le Programme FN 2007) a navrácení pravomocí v oblasti migrace, víz a kontroly hranic na národní úroveň. BNP se Schengenským prostorem zatím primárně v programu nezabývá z důvodu neúčasti Spojeného království na této úmluvě.

V oblasti bezpečnosti je opět uplatňován národnostní, xenofóbní a antipřistěhovalecký princip. Ten je silnější u BNP, která vidí zdroje zločinnosti a nebezpečných měst v přistěhovalectví a počtu cizinců. Řešení kriminality spojuje právě s touto otázkou. Jak bylo uvedeno, FN je v této oblasti otevřenější a hledá i jiné důvody a jiná řešení než pouze v postihu cizinců. Její program se zdá být širší oproti jednostrannému postoji BNP. Tyto postoje u obou stran tak opět potvrzují charakteristiky extrémní pravice podle Mudda a podporují zařazení FN i BNP do této kategorie i v oblasti soudnictví, práva a bezpečnosti.

Ekonomika a sociální politika

Důležitým principem, který je středobodem sociální politiky Národní fronty je „priorita francouzského občanství“ („Preference nationale“). V roce 2002 program strany zahrnoval několik podmínek, které měly zvýhodňovat francouzské občany v získávání zaměstnání, při ochraně před propouštěním nebo při získávání veřejných bytů nebo získávání hypoték. Všechny sociální výhody (jako například finanční zvýhodňování rodiny, podpora v nezaměstnanosti či minimálně mzda) mají být dle FN dávány výhradně Francouzům (Le Programme FN 2002). FN ve svém volebním programu viní cizince z toho, že 50 % všech sociálních dávek pobírající právě oni a také, že odčerpávají velkou část finančních prostředků na zdravotní péči. Národnostní princip v sociální politice má být implementován při odvodech sociálního a zdravotního pojištění, které má být pro cizince zvýšeno s tím, že sociální minimum bude cizincům odebráno. FN hovoří o úspoře 18,5 miliard euro (Le Programme FN 2007). Podobný základní pohled na sociální politiku jako má FN má i BNP. Požaduje rovněž národnostní a etnický princip pro sociální politiku a obviňují imigranty a menšiny ze zneužívání sociálního státu a zdravotního systému ve Spojeném království. Radikální postoj k přistěhovalcům je i požadavek, aby všechny osoby, které neprokážou platné číslo sociálního pojištění a další dokumenty týkající se občanství, musí být okamžitě uvězněni dokud nebude prokázáno jejich britské občanství a státní příslušnost. BNP zároveň tvrdí, že pouze praví Britové mají právo na sociální podporu a výhody sociálního státu (BNP General Election 2005 Manifesto: 14, 16). To lze přirovnat k požadavku FN, který je uveden výše, že sociální dávky mají být vypláceny výhradně

Francouzům. Navíc zde je ale i požadavek BNP na omezení základních práv a uplatňování presumpce viny pro ty, kteří mají problémy s platnými dokumenty.

Program FN požaduje úpravu legislativy tak, aby bylo zabráněno přistěhovaectví celých rodin jednotlivých přistěhovalců za prací, deportování celých rodin nelegálních přistěhovalců do jejich země původu. Zároveň těm, kterým bude výjimečně přiznáno právo azylu má být odepřeno právo na politické aktivity. Získání francouzského občanství má být podmíněno kandidátovým prokázání plné asimilace do francouzské společnosti. To může být uděleno až po dlouhé „zkušební lhůtě“, po kterou bude uchazeči o občanství upřeno právo na politické aktivity. Populismus FN zasahuje až tak daleko, že strana slibuje demontovat nebo renovovat všechny domy v rámci etnických ghett na předměstích a prioritně je přidělit francouzským občanům (Le Programme FN 2002). Tento požadavek FN je velmi radikální a lze jej do určité míry srovnat s postojem BNP, který chce snížit podíl minorit ve městech na minimální podíl 2-3 % na celkové populaci. BNP však nedává tak konkrétní návrh řešení jako FN.

Britská národní strana se ve svém programu staví za tzv. britskou národní ekonomiku, která je opakem globalizace, mezinárodního socialismu, neviditelné ruky kapitalismu a ekonomického liberalismu. BNP chce vybudovat silnou národní ekonomiku založenou na národním zájmu (BNP General Election 2005 Manifesto: 33). Tento cíl je ně v ekonomické oblasti poměrně radikálnější, než je tomu v případě francouzské FN, avšak i ta vystupuje proti globalizaci. Ta se omezuje na proklamace požadující zavedení obchodních tarifů a protekcionismu proti levným dovozům. BNP uplatňováním principu jimi popisované „národní ekonomiky“ a omezování sociálních dávek jen pro ty, kteří je opravdu potřebují, chtějí docílit takového stavu, kdy bude možné omezit výdaje sociálního státu. Ušetřené prostředky bude možné investovat do lidí a veřejných služeb jako je národní zdravotní systém, školství a veřejná doprava (BNP General Election 2005 Manifesto: 37, 43).

Sociální a ekonomická oblast programu jak BNP tak FN je prostorem pro uplatňování politiky zaměřené proti imigraci a cizím prvkům. Důraz je kladen na nacionalizaci ekonomiky a to zejména u BNP. Proti globalizaci a globálnímu kapitalismu se staví jak BNP tak i FN. V oblasti sociální politiky obě strany jsou výrazně anti-etnické a proti imigrační. Omezování sociálních výdajů, které tato skupina obyvatel využívá, znamená pro obě strany příslib úspor. Sociální a ekonomická politika obou stran, která je nacionalisticky a xenofobně orientovaná, splňuje jmenované podmínky dle Muddeho pro určení krajně pravicových subjektů. Zároveň lze konstatovat, že BNP je více restriktivní v oblasti omezování práv přistěhovalců. BNP se zaměřuje i mimo sociální dávky a chce uplatňovat okamžité restriktce pro potenciální provinilce, jak je uvedeno výše.

Vzdělávání a vzdělávací systém

Obě strany jako všechny moderní politické strany vidí priority ve vzdělávání a vzdělávacím systému. BNP se obrací na staré tradice britského školství a chce na ně navazovat. Klade zejména důraz na autoritu učitelů, dále důraz na výuku historie, kultury a společného dědictví Británie a Britů (BNP Mini Manifesto 2007). Zejména důraz na autoritu a respekt je v souladu s Muddeho důrazem radikální pravice na význam pořádku. Rovněž FN klade důraz na odpovědnost státu za ideál kulturního

dědictví, „který je v současné Francii v žalostném stavu“ (Le Programme FN 2007).

FN proslula svou činností v komunální politice v devadesátých letech v oblasti vzdělávání, kdy například veřejné knihovny, jejíž zřizovatelem je ve Francii municipalita, byly nuceny vyřadit vybrané publikace. Konkrétně se jednalo o veřejné knihovny v Marignagne a Oranže, které musely vyřadit tituly o homosexualitě, dále z dětského oddělení detektivní příběhy Agathy Christie a Conana Doylea, periodika jako to L'Événement du Jeudi, Libération a La Marseillaise, které jsou považovány za levicové apod. (Le Monde 1996). Toto jednání dokládá důraz na konzervativní, homofóbní a antiliberalní tradice ze strany některých představitelů FN.

Přístup obou stran ke vzdělávání a k celému vzdělávacímu systému klade důraz na kulturní odkaz a tradice Francie a Británie. U BNP se jedná o konkrétní programovou prioritu. U FN se jedná zejména o projevy realizace konkrétních politik jednotlivých zástupců strany jako tomu bylo v Marignagne a Oranže. Oba přístupy a příklady odkazují na projevy nacionalismu a xenofobie. U francouzské Národní fronty se jedná ale spíše jen o lokální akce představitelů stran v regionech, než-li o důsledné uplatňování linie stranické politiky.

Lze tedy zejména pak u Britské národní strany ale i u FN nalézt prvky nutné pro klasifikaci extrémní pravice dle Muddeho.

Antisemitismus a odmítání holocaustu

Obě strany jak francouzská Národní fronta tak i Britská národní strana jsou často obviňovány z antisemitismu a popírání holocaustu a požadují revizi minulosti. Programově a také v jejich manifestech není o těchto názorech či postojích zmínka a veřejně tato strana tento kontroverzní názor nepropaguje. Nejedná se tedy o oficiální postoje těchto stran, ale z prohlášení jejich představitelů a leaderů je do jisté míry patrný postoj strany. BNP a její formální a současný leader Nick Griffin propaguje antisemitismus a popírá holocaust. V roce 1996 napsal do své vlastní knihy The Rune: „Jsem obeznámen o ortodoxním názoru, že šest milionů židů bylo posláno do plynu a spáleno. Dospěl jsem k názoru, že pohádka o vyhubení je směsice válečné propagandy spojenců, extrémně profitující lež, a později i hon na čarodějnice“ (Antony 2002). O rok později prohlásil: „Není pochyb o stovkách, možná tisících židů zastřelených ve východní Evropě, protože byli buď oprávněně či neoprávněně označeni jako komunisté nebo potencionální podporovatelé partyzánů. Bylo to špatné. Ale tento nesmysl o plynových komorách je nutné označit jako totální lež“ (YouTube, přepis autor). Z těchto projevů lze rozpoznat silný antisemitismus a sympatie k nacistickému Německu.

Z podobného antisemitismu a xenofobie byl obviněn i předseda Front National Le Pen. Jako hlavní představitel a vůdce strany tak vyjadřuje oficiální linii strany, tudíž lze jeho postoj a výroky rovněž spojit s postojem strany. Příkladem může být výrok z roku 2005, kdy Le Pen řekl, že okupace Francie nacistickým Německem nebyla partikulárně nehumánní (Gentleman 2005). Le Pen se však snaží vyhradit jasným označením postoje vůči židům a holocaustu. Radikální výroky podobné Griffinovým však v případě Le Pena nezaznívají.

Xenofobie a antisemitské postoje jsou patrné u obou stran – jak BNP tak FN. Muddeho definice krajní pravice hovoří o antisemitismu jako o jednom z kritérií. BNP a FN lze díky výrokům svých vůdců a oficiálních představitelů i přes jejich nezahrnutí do volebních programů označit za strany splňující podmínky označující antisemitismus.

Pozice Národní fronty a BNP na politické scéně

Rozhodující moment byl volební průlom pro francouzskou Národní frontu v roce 1984, který vedl k vytvoření nového úspěšného vzoru pro existující marginální extrémně pravicové skupiny ze západní Evropy. Byl započat proces mezinárodní difúze přístupu FN jako extrémně pravicové strany (Rydgren 2005: 416). V roce 1984 získala FN 11 % hlasů a 10 křesel do Evropského parlamentu. Jde o úspěch, když zároveň porovnáme marginální zisk hlasů v předchozích volbách do francouzského Národního shromáždění v roce 1981, kdy strana nezískala ani procento hlasů. Na úspěch v roce 1984 navázala strana dalším úspěchem ve volbách do francouzského Národního shromáždění v roce 1986 při přechodném experimentu s obnovením proporčního volebního systému. Tehdy strana získala 35 křesel při zisku 9,7 % hlasů. Jednalo se o zopakování úspěchu. V dalších volbách do zákonodárského sboru však už strana neobhájila získaná křesla. Důvodem však byl návrat k dvoukolovému většinovému systému. Přesto však strana v dalších volbách zaznamenávala v prvním kole voleb nárůst podílu hlasů až do roku 1997 (14,95 % hlasů v prvním kole). Následující volby byly pro stranu výrazným neúspěchem a trend se obrátil. V roce 2002 strana v prvním kole získala už jen 11,3 % hlasů a v roce 2007 pouze 4,29 % hlasů v prvním kole (Ministre de l'intérieur 2008). Nízký podíl hlasů v posledních volbách lze vysvětlit i zvýšenou konfrontací mezi tradiční levicí a pravicí ve Francii, kdy se voliči rozhodovali hlavně mezi dvěma tábory. V roce 2002 zaznamenala strana a zejména její leader Le Pen úspěch v prezidentských volbách, kdy Le Pen získal 16,86 % hlasů a umístil se tak na druhém místě před socialistickým kandidátem Lionelem Jospinem a postoupil do druhého kola prezidentských voleb (Ministre de l'intérieur 2008). V druhém kole však kandidát nedokázal získat už větší podporu. Francouzští voliči se mobilizovali a jednotně volili Jacquese Chiraca. Tyto volby však zároveň ukázaly maximální hranice volební podpory strany. Front Nationale nejspíše nebude schopna v dohledné době překonat odpor voličů, kteří se i přes případnou nespokojenost s politikou raději přiklání k tradičním demokratickým stranám. Volební zisky tak strana získává jen na regionální úrovni voleb nebo v rámci voleb do Evropského parlamentu, kde ovšem strana už nedosahuje zisků jako v osmdesátých a počátkem devadesátých let.

Volební úspěchy BNP jsou oproti FN značně skromnější. Lze říci, že tato strana není schopna oproti Národní frontě získat výraznější volební podporu a zájem voličů na národní úrovni. Nelze ovšem říci, že důvodem je hlavně volební systém. V britských všeobecných volbách je používán volební systém prvního v cíli a ve francouzském případě se jedná o dvoukolový většinový systém. Přesto je možné konstatovat i přes rozdílnost voleb, že BNP nezaujala britské voliče konkrétními tématy jako se to povedlo FN. Národní fronta rovněž není schopna získat křeslo v Národním shromáždění a tím zúročit podíl hlasů, ale je schopna na rozdíl od BNP zaujmout voliče ve volbách do Evropského parlamentu.

BNP se nedokázalo prosadit ani ve volbách do Evropského parlamentu, kde je používán proporční systém. V roce 2004 strana doufala, že získá v evropských volbách 2 až 3 křesla. Navzdory těmto nadějím strana získala jen 4,9 % hlasů. Tímto výsledkem se umístila strana na 6 místě. BNP však nedokázala získat ani jedno křeslo (Electoral Commission UK). Ve všeobecných volbách do Dolní sněmovny strana nedokázala překročit jedno procento hlasů. Největším úspěchem strany je pak rok 2005, kdy získala 0,7 % hlasů (Electoral Commission UK). Možné zdůvodnění neúspěchu BNP ve srovnání s FN je i tradice britské politiky a její systém dvou a půl strany s výraznou polarizací na socioekonomické bázi mezi Labour party a Konzervativci. BNP zaznamenala jen dílčí úspěchy na lokální úrovni. Lze tedy konstatovat, že Britská národní strana je zatím ve stínu svého francouzského protějšku.

Tradice krajní pravice ve Francii a Velké Británii

Tradice krajně pravicových a nacionalistických uskupení má v obou zemích dlouhou tradici a sahá minimálně do doby před druhou světovou válkou. Tehdy se extrémní pravicová uskupení hlásila k fašismu a vystupovala proti demokratickému zřízení v obou státech. V případě Francie a Národní fronty lze hledat kořeny až do doby Velké francouzské revoluce a také do období Dreyfusovy aféry. Tehdy byla krajní pravice spojována hlavně s rojalisty jako např. uskupení Action française (srov. Winock). I když přímé vazby a odkazy na současnou krajní pravici ve Francii lze hledat spíše v období druhé světové války a po ní. Winock přisuzuje FN přímé vazby na tradice vzešlé z kolaborace za Vichistické Francie nebo také teroristické skupiny OAS za Alžírské krize (srov. Winock). Je ovšem otázka, zda lze spojovat současnou Národní frontu s fašismem a jeho odkazem.

Naproti tomu britská tradice nemá tak různorodou a hlubokou tradici, která by jako ve Francii sahala tak hluboko a která by se odkazovala na více či méně traumatické historické období země. Krajní pravice je spojována spíše s fašistickým hnutím, které se objevilo ve Spojeném království před druhou světovou válkou. Představitelem je Britská fašistická unie (BUF). Po válce na odkaz této strany navázalo Sjedenocené hnutí (Union Movement), které pohltilo i původní uskupení, které neslo název Britská národní strana. Přímé vazby současné BNP na toto uskupení lze najít přes Národní frontu (extrémně pravicové uskupení ve Británii), která představovala hlavní proud krajně pravicového hnutí zejména v sedmdesátých letech minulého století (srov. Tailor 2007).

Transnacionální napojení BNP a FN

Britská národní strana a francouzská Národní fronta spolu spolupracují na mezinárodní scéně. Důkazem je zapojení obou stran v EURONAT. Le Penova Národní fronta je na tomto poli velmi aktivní.

Napomáhají tomu i úspěchy této strany ve volbách a zejména pak její pozice v Evropském parlamentu. Naproti tomu BNP se těmito úspěchy nemůže pochlubit a tak jsou její vazby na mezinárodní scéně více bilaterální, než-li multilaterální. Přesto členství v EURONAT značí i snahy o vícestrannou aktivní kooperaci s Evropskou krajní pravicí.

Spolupráce obou stran existuje jak bylo řečeno i na nižší úrovni a je směřována bilaterálně. Příkladem je Le Penova návštěva Velké Británie, kdy se zapojil do volební kampaně BNP do Evropského parlamentu v roce 2004. BNP zase vyjádřila podporu FN návštěvou své delegace na výroční prvomájové manifestaci Johanky z Arku v Paříži 2006 (British National Party a BBC News 2004). BNP má rovněž napojení na německou Národní demokratickou stranu. Obě strany si vyjadřují vzájemnou podporu při svých kampaních a aktivitách, které směřují proti imigrantům v obou zemích. Podobnou vzájemnou spolupráci při volební kampani do Evropského parlamentu (EP) uplatňuje BNP například i se Švédskými národními demokraty (British National Party).

Napojení FN na další radikálně pravicové subjekty existuje po celé Evropě. Díky úspěchům strany a věhlasu jejího předsedy Le Pena je tato strana velmi uznávána mezi pravicovými radikálními uskupeními. Le Pen je s oblibou zván spřátelenými evropskými stranami na volební schůze a další významné stranické akce. FN je vedoucím a jedním z nejdůležitějších členů zmiňovaného EURONATu. Rovněž díky své síle a postavení v Evropském parlamentu je FN zakládajícím a též početně rozhodujícím členem v uskupení euro-skeptických a nacionalistických stran v EP. V roce 2007 se FN a dalším stranám povedlo dosáhnout minimálního počtu poslanců EP nezbytného k založení klubu, který nese název Identita, tradice a suverenita. Ten sdružuje poslance krajně pravicových subjektů z Bulharska, Rakouska, Rumunska, Belgie, Itálie a dva nezávislé poslance z Velké Británie a Rumunska (srov. European Parliament News 2007). Význam Národní fronty v tomto uskupení lze rozeznat i v tom, že předsedou je její člen Bruno Gollnisch (Front National).

Závěr

Britskou národní stranu a Národní frontu lze zařadit dle Muddeho definice a charakteristik radikálně pravicových stran jako strany náležející do této kategorie a rodin. Programová analýza potvrdila jejich důraz na nacionalizaci a xenofobii téměř ve všech oblastech svých jednotlivých politik, kterým se jejich volební program věnuje. Rovněž je možné konstatovat, že strany jsou antiimigrační, proti cizincům a xenofobní, což lze doplnit i o tendenci k jejich antisemičnosti a odporu proti muslimům a imigrantům zejména z muslimských zemí. V tomto ohledu je možné BNP označit za radikálnější než je tomu u FN. Zejména se jedná o přístup BNP k etnicitě, rovnosti ras a možnosti přijetí britského občanství. Jak bylo naznačeno výše v oblasti občanství a jeho získání je Front National otevřenější než Britská národní strana. Větší radikálnost BNP je zjevná zejména postojem k imigraci, sociální péči, v oblasti kriminality apod. Někdy jsou však programové odlišnosti velmi malé.

Nacionální postoj je uplatňován i v zahraniční, bezpečnostní politice a ekonomice, kdy je kladen důraz na preferenci Britů respektive Francouzů a jejich zájmů. Je zde vidět odpor k supranacionalizaci Evropské unie doplněný o požadavek pouze mezivládní spolupráce s evropskými státy a vystoupení

ze sjednocující se EU. Postoj k obraně a NATO je rovněž poměrně podobný, ale v kontextu FN je nutné brát v úvahu i tradiční postoje gaullistů v této problematice, což tuto danou politiku FN neřadí ve francouzském kontextu k natolik radikálnímu táboru jako je tomu v případě BNP ve Spojeném království. V britském parlamentu a vládě etablované strany jsou tradičně proamerické a proatlantické.

Výrazně nacionalistický postoj v oblasti ekonomiky lze nalézt u BNP, ale prvky protekcionismu a antiglobalizace lze identifikovat i u francouzské Národní fronty. Britská národní strana však v oblasti národní ekonomiky působí v rámci svého programu více antisystémově, když navrhuje svobodný obchod volného trhu a nahrazuje ho koncepcí tzv. národní ekonomiky založené na národním zájmu. I když mají obě strany za sebou téměř 30ti respektive 40ti letou historii, jejich volební úspěšnost a pozice na politické scéně je rozdílná. Obě země, jak Spojené království tak i Francie, mají podobnou zkušenost s dekolonizací, vysokou migrací a podílem cizinců. Přesto jejich anticizinecká a antiimigrační politika dosahuje rozdílného ohlasu a rozdílných volebních úspěchů. Důvody můžeme hledat jak v radikálnosti stran v kontextu s vnímáním i místní společnosti, tak i do určité míry ve volebních systémech a tradicích stranické politiky.

Dle Muddeho zmíněné definice a kritérií extrémní pravice jak Britská národní strana tak i francouzská Národní fronta má ve svých posledních programech prvky, které je řadí k extrémní pravici. Rovněž výroky a některé postoje představitelů obou stran a zejména pak jejich předsedů splňují další podmínky definice týkající se zejména xenofobií, rasistických postojů a antisemitismu.

Literatura a zdroje

Antony, A. (2002): Flying the flag, The Observer, 1st September 2002, on-line text (<http://observer.guardian.co.uk/magazine/story/0,11913,783675,00.html>).

BBC News (2004): Le Pen UK visit sparks protests, on-line text (http://news.bbc.co.uk/1/hi/uk_politics/3654941.stm).

BNP 2007 Manifesto: British National Party Summary Manifesto, on-line text (http://www.bnp.org.uk/pdf_files/minimanifesto2007.pdf).

BNP General Election 2005 Manifesto: Rebuilding British Democracy, on-line text (http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/BNP_uk_manifesto.pdf).

BNP Mini Manifesto 2007, on-line text (<http://www.bnp.org.uk/sms-news-texts>).

BNP News Team (2008): The Truth About the BNP! 28th February 2008, on-line text (<http://www.bnp.org.uk/2008/02/28/the-truth-about-the-bnp>).

British National Party (<http://www.bnp.org.uk>).

Constitution of the British National Party (2004), on-line text (http://web.archive.org/web/20070629010001/http://www.bnp.org.uk/resources/constitution_8ed.pdf).

Electoral Commission UK (<http://www.electoralcommission.org.uk>).

European Parliament News (2007): New political group: Identity, Tradition, Sovereignty in Opening of the January plenary session – Welcome of Bulgarian and Romanian MEPs / Formation of a new political group, 15.1.2007, on-line text (<http://www.europarl.europa.eu/news/archive.do?language=en>).

Evans, J. (2005): The Dynamics of Social Change in Radical Right-wing Populist Party Support. Comparative European Politics, Volume 3, Number 1, April 2005 , pp. 76-101(26), on-line text (<http://www.ingentaconnect.com/content/pal/14724790/2005/00000003/00000001/art00004>).

Front National (<http://www.frontnational.com>).

Gentleman, A. (2005): Nazi occupation not inhumane - Le Pen, The Guardian, 13th January 2005, on-line text (<http://www.guardian.co.uk/world/2005/jan/13/secondworldwar.france>).

Golder, M. (2003): Explaining Variation In The Success Of Extreme Right Parties In Western Europe. Comparative Political Studies, Vol. 36, No. 4, 432-466, on-line text

(<http://cps.sagepub.com/cgi/content/abstract/36/4/432>).

Ivaldi, G., Swyngedouw, M. (2005): Comparing the extreme right in Belgium and France - Party ideology, electoral success and party system change. on-line text
(http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/09/03/33/PDF/Ivaldi_Swyngedouw2006_English.pdf).

Laryš, M. (2008): Komparativní analýza nacionalismu a ideových zdrojů krajně pravicových subjektů v Rusku a na Ukrajině po rozpadu SSSR, Středoevropské politické studie, Ročník X, Číslo 2-3, s. 255-277.

Le Monde (1996): Le Front national impose ses choix à la bibliothèque municipale d'Orange, 12th July 1996, on-line text (http://www.lemonde.fr/web/recherche_breve/1,13-0,37-218677,0.html).

Le Programme FN 2002, on-line text (<http://www.frontnational.com/pdf/programme.pdf>).

Le Programme FN 2007, on-line text (http://www.frontnational.com/doc_programme.php).

Mareš M. (2003). Pravicový extremismus a radikalismus v České republice. Brno: Barrister&Principal, Centrum strategických studií.

Mayer, N. a Sineau, M. (2002): France: The National Front, on-line text
(<http://www.elections2002.sciences-po.fr/Enjeux/pdf/FN%20-%20VD%202001.pdf>).

Ministre de l'intérieur (2008): Résultats électoraux en France, on-line text
(http://www.interieur.gouv.fr/sections/a_votre_service/elections/resultats).

Mudde, C. (2003): The Ideology of the Extreme Right. New York: Manchester University Press.

Mudde, C. (2004): The Populist Zeitgeist, on-line text (<http://www.blackwell-synergy.com/doi/pdf/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x?cookieSet=1>).

Mudde, C. (2007): Populist Radical Right Parties in Europe, Cambridge, Cambridge University Press.

Murény, C. (2002): Le Pen and his feminine side, BBC News Online, 28th May 2002, on-line text (<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/2011370.stm>).

Rydgren, J. (2005): Is extreme right-wing populism contagious? Explaining the emergence of a new party family, European Journal of Political Research 44: 413-437.

Taylor, S. (2007): The National Front in English Politics, The British Journal of Sociology, Volume 34, Number 2, pp. 279-280.

The Economics (2007): Le Pen rides to Sarkozy's rescue? 12 April 2007, on-line text (http://www.economist.com/blogs/certainideasofeurope/2007/04/le_pen_rides_to_sarkozys_rescu.cfm).

Winock, M. (1994): Histoire de l'extrême droite en France, Paris, Seuil.

YouTube: Nick Griffin, Cook Report 1997, on-line (<http://uk.youtube.com/watch?v=6X8QQwU00Jk>).